

סיכום דיון ועדת מחירים – בנושא מלח בתוספת יוד

משתתפים:

חברי ועדת המחירים:

שלמה פשקוס – מ"מ יו"ר ועדת המחירים, משרד האוצר
זאב קריל – חבר ועדת המחירים, משרד האוצר
דוד שטיינמץ – המפקח על המחירים, משרד הכלכלה והתעשייה
רימונה חן – חברת ועדת מחירים, משרד הכלכלה והתעשייה

משתתפים נוספים

שירה דימניק – מרכזת ועדת המחירים, משרד האוצר
עו"ד מהא אלג'עפרי דיבסי – לשכה משפטית, משרד הכלכלה והתעשייה
עו"ד גלעד גושר – לשכה משפטית, משרד האוצר
פרופ' רונית אנדבלט – אגף התזונה, שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות
אבידור גינסברג – אגף התזונה, שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות
רגדה ברכאת – אגף התזונה, שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות
אינג' אלי גורדון – מנהל שירות המזון הארצי, משרד הבריאות

מועדי דיונים:

28 בפברואר 2018
28 בינואר 2018 – דיון ושימוע פרונטלי

רקע

מוצרי המלח מתוצרת חברת המלח מפוקחים לפי פרק ו' לחוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996 (להלן: "החוק"). המוצרים המפוקחים הם מלח שולחן מעולה, מלח שולחן גס, מלח מטבח מעולה ומלח מטבח רגיל בוועדת המחירים הבין-משרדית של משרד האוצר ומשרד הכלכלה והתעשייה (להלן: ועדת המחירים).

בהמשך לדיון שהתקיים ביום 6.11.17 ([קישור להחלטה](#)) בנושא מלח בתוספת יוד (להלן: "המוצר"/"מלח מיוחד") יצאה הוועדה לשימוע בנוגע לעמדתה לפיה מלח מיוחד אינו מוצר דומה למלח בפיקוח, ויש להטיל על המוצר פיקוח מחירים לפי פרק ז' לחוק. הוועדה קיבלה עמדות בכתב וקיימה שימוע פרונטלי ביום 28.1.18.

הנקודות שהועלו בשימוע

1. החשיבות הבריאותית בצריכת מלח מיווד – משרד הבריאות הדגיש את החשיבות הבריאותית של צריכת מלח מיווד, וכפועל יוצא את הצורך לעודד, או לכל הפחות לא לייצר תמריץ שלילי לייצור על ידי חברת מלח הארץ, באמצעות אסדרה הנוגעת לפיקוח על מחירים.
2. להכנסה לפיקוח של המלח המיווד יתרונות שיווקיים – לפי הגורם העסקי הרלבנטי לייצור, היות והכנסה לפיקוח מחילה על עוסק המוכר מצרך מזון בפיקוח מחירים חובות לפי תקנות הגנת הצרכן (חובת גילוי וחשיפה נאותה של מצרך מזון בפיקוח), תשע"ב-2012, דוגמת חובה להציב את המצרך בשטח מכירה ייעודי למצרכי מזון בפיקוח, הצבת שלט בולט בסמוך למצרך וכו', הרי שיש לכך יתרון שיווקי עבור יצרן/יצרני המוצר.
3. אין צורך בלמינציה לשקית המלח המיווד – כיום ברשות הפלסטינית מוצר המלח המיווד משווק בתוך שקית עם למינציה (ולא בשקית נייר). השוני באריזה נבע לאור דרישת הרשות הפלסטינית לשווק את המלח המיווד בשקית ניילון, חברת מלח הארץ שיווקה את מוצריה באריזת למינציה כדי להתחרות ביבוא מלח לרשות הפלסטינית. מבדיקת חברת מלח הארץ עלה כי אין צורך לארוז את המלח המיווד בלמינציה ולא קיים חשש שהיוד יתפרק ולא יגיע לצרכן בהרכב הרצוי.
4. מחיר המוצר:
 - i. עלות תוספת היוד במוצר בודד היא זניחה לפי הגורם העסקי הרלבנטי לייצור.
 - ii. הועלתה הצעה לקבוע בצו שהמחיר של המלח המיווד יהיה זהה למוצר המפוקח – ללא צורך בביצוע תחשיב לקביעת מחיר באופן מיידי – ובמקביל לקבוע כי המוצר אינו מוצר דומה.
 - iii. הועלתה התנגדות מצד החברה להחיל פיקוח לפי ז' על מוצר המלח המיווד.
5. שינויים בצריכה – לפי הגורם העסקי הרלבנטי לייצור, נטען כי יצור ושיווק של המלח המיווד לאורך זמן עשוי לדחוק את הצריכה של מוצרי המלח המפוקחים היום, ולכן כדאי לקבוע בצו שהמלח המיווד יהיה תחת פיקוח מחירים.

נתונים שהוצגו בדיון הוועדה:

נתונים על שוק המלח

כפי שפורסם בנספח לסיכום הדיון מיום 6.11.17, לפי נתוני נילסן לשנת 2016, המכר הכספי של כלל מוצרי המלח הוא 32 מיליון ש"ח ו-10.5 טונות כאשר מתוכן מוצרי המלח המיועד מהווים כ-1% מסך המכר הכספי וכ-0.2% מסך המכר הכמותי בקטגוריית המלח (לצורך ההמחשה מוצרי המלח המפוקחים מהווים כ-46% מסך המכר הכספי וכ-86% מסך המכר הכמותי).

להלן המחירים המירביים לצרכן בש"ח (כולל מע"מ) עבור 1 ק"ג בשקית, שנקבעו על ידי המדינה בעשור האחרון למוצרי המלח המפוקחים¹:

תאריך שינוי	מלח שולחן	מלח מטבח מעולה "גביש"	מלח מטבח רגיל
17.6.2002	1.45	1.45	1.40
3.7.2006	1.4	1.4	1.35
1.5.2008	1.8	1.8	1.75
1.7.2009	1.84	1.84	1.78
1.1.2010	1.83	1.83	1.78

תאריך השינוי	מלח מטבח רגיל, מלח מטבח מעולה, מלח שולחן מעולה, מלח שולחן מעולה גס
3.8.2010	1.83
17.7.2011	1.95
1.9.2012	1.97
22.11.2012 עד היום	2.07

לפני נתוני StoreNext שהועברו לוועדה, מוצרי המלח המפוקחים נמכרים במחיר הנמוך מהמחיר הקבוע בצו הפיקוח למחיר לצרכן כולל מע"מ (2.07 ש"ח):

פורמט	מחיר מכירה 1 ק"ג מלח בפיקוח מחירים בש"ח, 2017
רשתות ארציות דיסקאונט	1.57
שוק פרטי דיסקאונט	1.80
שוק פרטי קטן	2.01
שוק פרטי מינימרקטים	1.91
רשתות ארציות סופרמרקטים	1.89
חנויות נוחות	1.95

בבדיקת נתונים של מדדי מחירי המלח בלמ"ס עולה כי שיעורי השינוי מתנהגים בהתאמה לשינויים במחיר המירבי שקבעה הוועדה.

¹ החל מיום ה-3.8.2010 התקבלה החלטה שלמוצרי המלח המפוקחים יהיה מחיר אחיד.

דיון

בעקבות פניית משרד הבריאות, הוועדה יצאה לשימוע ציבורי על החלטתה לקבוע כי מלח מיודד אינו מוצר דומה למלח המפוקח, וכן לעניין בחינת האפשרות להטיל פיקוח על המלח המיודד לפי פרק ז' לחוק (דיווח על רווחיות ומחירים), וזאת כפי שיפורט להלן.

מאחר והוועדה קבעה כי המוצר עומד בקריטריונים להגדרת מוצר שאינו דומה, נדרשה הוועדה להחליט אם יש צורך להטיל עליו פיקוח. לעניין זה החליטה הוועדה כי מאחר והחברה המייצרת היא מונופול, המוצר חדש ונתח השוק שיצבור מתוך שוק המלח אינו ידוע; לפיכך, יש מקום לבחון פיקוח מחירים שיאפשר מעקב אחר התנהגות מחירי המוצר בשוק.

בנוסף, יצוין כי בדיונים קודמים בוועדה עלה הצורך בבחינת הסרת פיקוח מעל מוצרי המלח, והמפקח על המחירים במשרד הכלכלה והתעשייה ביצע פעולות מקדמיות לצורך בחינת הסרת הפיקוח.

בהתאם לדברים לעיל, ובהמשך לטיעונים שעלו במסגרת השימוע, דנה הוועדה בשתי האפשרויות להלן:

1. שינוי אופן הפיקוח על מוצרי המלח – העברתם מפרק ו' לפרק ז' לחוק והחלת פיקוח מחירים על מלח בתוספת יוד לפי פרק ז' לחוק.
2. החלת פיקוח על המלח המיודד (בנוסף למוצרי המלח המפוקחים) לפי פרק ו' כאשר המחיר המרבי יהיה זהה למחיר המוצר המפוקח.

לאור הנתונים המפורטים לעיל נמצא כי מחירי המלח עולים בשנים האחרונות בצורה מתונה ולא נרשמו זעזועים בענף, למרות שמדובר ביצרן מקומי שהוא מונופול ושהתחרות מיבוא נמוכה. בנוסף, לפי הלמ"ס ההוצאה של משק בית על מלח היא הוצאה נמוכה של כ-1.5 ₪ בחודש². זאת ועוד, מוצרי המלח המפוקחים נמכרים באופן עקבי במחיר הנמוך מהמחיר הקבוע בצו הפיקוח, כך שנראה שהמחיר המירבי שנקבע אינו מתומחר בצורה מדויקת. למרות זאת, המחיר המפוקח משמש ככל הנראה כאמת מידה לתמחור המוצר לצרכן, כיוון שכאמור, שיעורי השינוי של המחירים מתנהגים בהתאמה לשינויים במחיר המפוקח שקבעה הוועדה.

לצד זאת, קיימת העלות הרגולטורית הנדרשת לצורך הפיקוח. במידה ויוטל פיקוח מחירים על מוצר המלח המיודד, ויוחלט לבצע בגינו בדיקת מחיר בסיס, בין היתר בשל האינדיקציה כי המחיר המפוקח גבוה מהמחיר לקמעונאי ולצרכן בפועל, תצטרך הוועדה לקבוע מחיר מירבי שיהיה מבוסס על בדיקה חשבונאית מקיפה.

הוועדה סברה כי הנתונים שפורטו לעיל מראים על יציבות בשוק, וכן כי רוב הסיכויים שגם אם רמת הפיקוח תהיה מתונה יותר, סביר שהיצרן לא יעלה את המחירים. מאידך, ייתכן כי הקמעונאים יגדילו את המרווח שלהם בהעדר פיקוח, אך סבירות זו נמוכה מאחר והמחיר לצרכן בפועל נמוך מהמחיר המפוקח.

לבסוף יצוין כי הוועדה סבורה כי אין מקום לשקול יתרון שיווקי כזה או אחר של גורם עסקי, כסיבה לשמר או לשנות את משטר הפיקוח על המחירים.

² מקור: לוח 1.1 הכנסה והוצאה חודשית לתצרוכת (מוצרים בודדים) בחמישונים של משקי הבית, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית בשנת 2015

משרד הכלכלה והתעשייה
תקציבים

החלטה:

1. ועדת המחירים מחליטה לשנות את אופן הפיקוח ולהעביר את הפיקוח על המלח לפרק ז' ובנוסף להטיל פיקוח מחירים לפי פרק ז' על המלח המיוודד. על פי הוראת החוק בפרק זה ידווח היצרן למפקח אחת לשנה על רווחיות ואחת לתקופה שתיקבע בצו על מחירים. צורת פיקוח זו תאפשר לשוק לנהוג ללא התערבות רגולטורית ומאידך תאפשר למפקח לקיים מעקב ולוודא שהיצרן לא ינצל את מעמדו המונופוליסטי בשוק עבור העלאת מחירי המוצרים.
2. בנוסף, הוועדה תבצע מעקב אחר המרווח הקמעונאי, הן על מוצרי המלח המפוקחים והן על מוצרי המלח המיוודד.

הוועדה יוצאת לשימוע ציבורי על החלטה זו ותאפשר לגורמים הנוגעים בדבר להעביר את התייחסותם להחלטה זו. ניתן להעביר התייחסות כתובה לוועדה שלא תעלה על 4 עמודים לכתובת מייל rimonac@economy.gov.il עד ליום 09/05/2018.